

เทศน์อบรมฆราวาส ณ กุฏิหลวงตา สอนแสงธรรม กรุงเทพฯ

เมื่อค่ำวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๙

ตกแต่งแก้ไขจิตใจบ้าง

แต่ก่อนเขาไม่อยากจะไปละวัดป่าบ้านตาด วิ่งไปหาครูบาอาจารย์ที่พูดนิ่มนวล อ่อนหวาน ชอบวิ่งไปนั่น วัดป่าบ้านตาดไม่ค่อยมีใครไป ก็สมกับเจตนาของวัดป่าบ้านตาดด้วย ไม่ชอบยุ่งกับใคร ถ้ามาก็เก่งๆ ก้าวๆ ขวางหูขวางตา จากนั้นมาแล้วมันก็ทนไม่ได้ เดี่ยวก็ใส่เปรี้ยวเข้าไป เขาก็กลัววิ่งป่าราบไปเลย พอตีเขาได้รับคำแนะนำจากท่านอาจารย์ฝั้น ต้นเหตุนะ เขาหลังไหลไปหาท่านอาจารย์ฝั้น ท่านก็เลยถาม แล้ววัดป่าบ้านตาดละ ท่านมหาบัวได้มีใครไปไหม โอ้ย ท่านดูไม่กล้าไป ท่านดู ท่านเลยได้วิชานั้น มาทำ ท่านเลย “เหอๆ” ขึ้นเลย

ท่านอาจารย์ฝั้นท่านนิ่มนวลมากนะ นิ่มนวลทุกอย่างเลย ท่านถาม ว่าไม่ได้ไป เพราะกลัวท่านดู ว่าอย่างนั้น ท่านก็ “เหอ” ขึ้นมาเลย “เหอๆ ท่านดูเหอ ท่านมหาบัว ดูเหอ” เอาละที่นี้ “ใครดูอย่างท่านมหาบัวมีไหม ไปไหนๆ” นี่ละสำคัญอันนี้ “มีใคร ดูอย่างนั้นมีไหม ไปไหนๆ” ที่นี้มันก็ค่อยด้อมไปละซี วิชาดูเราก็ค่อยถูกลบลงไป ดูเท่าไรก็ค่อยเข้ามาเรื่อย ๆ เวลานี้วิชาดูนั้น ที่เป็นวิชาสายพาดกลอนเหมือนเสือโคร่งเสือดาวหมดเลยไม่มีเหลือ เหลือก็ตัวเหลืองๆ มีแต่ผ้าแก่นขนุนเหลืองๆ นั้นละ ลายเขาลบหมด ดูเท่าไรมันยิ่งมาๆ หนักเข้าๆ วิชานั้นเลยหมด เดี่ยวนี้จะทำอะไรมันยิ่งชอบ ดูเท่าไรมันยิ่งหมუნเข้ามา เป็นอย่างนั้นนะเดี๋ยวนี้

นี่ก็สอนวิชามาให้ไม่ทราบมันจะกลัวไม่กลัว ยิ่งวันหลังมันจะซ่อมให้หนักกว่านี้ เข้าไปอีก เป็นอย่างนั้นนะ เอ้อ มันก็แปลกอยู่ ที่แปลกเพราะอะไร อันนี้ก็เพราะเราเป็นต้นเหตุอันหนึ่ง เราเอามาพิจารณา ไปหาท่านอาจารย์ฝั้น เพราะตั้งใจจะไปหาท่านแล้ว พอออกพรรษาแล้วจะรับมา มาจากโคราช ออกจากกรุงเทพฯ ก็ไปจำพรรษาที่จักราช โคราช ไปจำพรรษาที่นั่น พอออกพรรษาแล้วจะรับไปให้ทันท่าน ท่านอยู่อุดรตอนนั้น พอตีพวกกฐินเขาก็มาพั้วพันยุ่งไปหมดเลย

ที่แรกเราก็เด็ด แต่เรามันเป็นอย่างไรนะ ส่วนมากมักจะแพ้ผู้หญิง ชอบกลอยๆ เราก็ดัดมีแต่จะไปทำเดี่ยว เขาก็มาขอให้รับกฐินเสียก่อน เราบอกเราไม่รับ เราจะรีบไป มาเถียงกันกับเราตาดำตาแดงจรร้องให้ เราก็ตะเฉย เราจะไปทำเดี่ยว ที่นี้เราไม่รู้กลของเขาสี พอเราเปลอเขามาฉวยเอาห่อผ้าสังฆาฏิเราเข้าบ้านเลย ร้องให้อยู่ต่อหน้านั่นแหละ เราก็ตะเฉย เราไม่สนใจ จากนั้นเราเปลอมันด้อมมาเอา ผู้หญิงนะ ด้อมมาเอาห่อผ้าสังฆาฏิเราไปเลย พอลงบันไดแล้ว “ท่านจะไปอุดรก็ไปเสียนะ” หันหน้ามาก็ร้องให้อยู่ตะกั๊วนี้ ลงไป ท่านจะไปอุดรก็ไปเสียนะ แล้วมีลักษณะยิ้มๆ

เราก็คงไม่รู้ตัวนะ ไม่ต้องบอกก็ได้ ความหมายก็ว่าอย่างนั้น พอลงไปบันได มันได้สัญญาแล้วมันหอบไปแล้วนั้น เราไม่เห็นสัญญาอยู่ข้างหลัง เผลอมันปีบมาเอาสัญญาไปเลย พอลงไปบันไดหันหน้ามา ท่านจะไปอุดรก็ไปเสียนะ มียิ้มๆ เอ๋ ร้องให้ตะกิ้นลงไปแล้วทำไมมันยิ้มน้ำ เรายืนที่นั่นเอง พอเขาลงไปแล้วมีพระองค์หนึ่งมาสะกิด นี่เขาลงไปเขายิ้มๆ นั่นนะ เขายิ้มอะไร ยิ้มอะไรช่างใครเถอะ เราว่าอย่างนั้นไม่ใช่เขามาขโมยเอาผ้าสัญญาท่านไปแล้วหรือ เหนอ มองดูไม่เห็น เอาไปแล้ว เอาไปนั้นเอาเข้าในบ้านเลย โถ มันเก่งนะ

ไปแล้วเขาก็มาถามพระ เอาผ้าสัญญาท่านเข้าไปในบ้านผิดพระวินัยของท่านอย่างไรๆ บ้าง เขามาถามกับพระ พระท่านก็เล่าให้ฟังตามความสัตย์ความจริง คือออกพรรษาแล้ว การอยู่ปราศจากจีวรผืนใดผืนหนึ่งก็อยู่ได้ ท่านว่าอย่างนั้นในพระวินัยมี ที่นี้เขาได้นั้นแล้วเขาก็ไม่ยอมเอาออกมา ผ้าสัญญาไม่ยอมเอาออกมา เพราะว่าอยู่ปราศจากจีวรสบงสัญญาผืนใดก็ได้เมื่อออกพรรษาแล้ว ไม่เป็นอาบัติ ถ้าธรรมดาปราศจากไม่ได้ ปรับอาบัติ

เขาก็มาถามพระ พระก็เล่าให้ฟัง เขาก็เลยกักไว้นั้นเลยเขาไม่ออกมา มาขัดกับเรา จนกระทั่งเราสุดท้ายยอมเขา เขาก็เอาผ้าสัญญามาให้ ไม่อย่างนั้นเขาไม่ยอม โธมันเอาขนาดนั้นนะ นี่ละพูดถึงเรื่องเขาเก่งๆ นี้ เราก็คงว่าเราเก่ง ที่ไหนได้ร้องให้ต่อหน้าสักครู่เดียวกลับลงไปแล้ว พอลงไปบันไดแล้วหันหน้า ท่านอยากไปอุดรก็ไปเสียนะ ยิ้มๆ เรายังไม่รู้ละ วิชายิ้ม เขาได้ทีแล้วนั้นไปแล้วเรายังเชื่ออยู่ จนกระทั่งยอมเขา รับกฐินเสียก่อนถึงจะไป เขาก็เอาสัญญากลับคืนมา เป็นอย่างนั้นละอยู่โคราช จำพรรษาจักราช

นี่ละที่เข้าไม่ทันพ่อแม่ครูจารย์มัน เพราะอันนี้เอง เราจะรีบไปให้ทันท่าน จะไปกับท่าน ท่านอยู่ไหนก็อยู่ไป ไปด้วยเลย ไม่ทัน ก็เพราะเขาเอาสัญญาเข้าไป ให้รับกฐินเสียก่อน ที่นี้พอรับกฐินแล้วไปมันก็ไม่ทันท่าน ท่านก็ไป ถูกเขามานิมนต์ด้วยแล้วก็รับไปด้วยที่สกลนคร ได้สองวันเราก็คงไปถึง ไม่ทันท่าน จึงเลยไปพักอยู่ที่หนองคายก่อน แต่จะไปหากยังไม่กำหนดวัน อยู่นี้ก็พอดีมีพระองค์หนึ่งท่านมาจากบ้านนามน ท่านมาพักที่วัดทุ่งสว่าง หนองคายด้วยกัน เราถามท่าน ท่านก็เล่าเรื่องให้ฟัง ว่ามาจากบ้านนามนมาจากท่านอาจารย์มัน ทางนี้ก็เหอๆ ขึ้นทันที ก็สนใจอยู่แล้ว

แล้วก็ถาม เป็นอย่างไร ว่าอีกทีนะ มาจากท่านอาจารย์มันหรือ ถามให้ชัดเจนเลย บอกมาจากท่านอาจารย์มัน เวลาท่านมาท่านยังอยู่นั้นหรือ ยังอยู่นั้นแหละจากนั้นก็จ้อเข้าไปเลย ไหนทราบที่ท่านอาจารย์มันนี่ดูเก่งอย่างนั้นไซ้ไหม โอ้ย ไม่ต้องบอกว่าดูเก่ง ควรจับท่านจับเลย ว่าอย่างนั้นนะ ควรจับท่านจับเลย อย่าว่าแต่เพียงดูแทนที่จะเป็นผลลบลจะกลัวท่าน ไม่นะ มันก็ถึงจิตเลย องค์กรนี้แหละจะเป็นอาจารย์ของ

เรา ท่านอาจารย์มันนี่ท่านมีชื่อเสียงโด่งดังอยู่ตั้งแต่เราเป็นเด็ก ชื่อเสียงกระเทือนทั่วเมืองอุดร ท่านจำพรรษาอยู่ที่บ้านผือ แล้วท่านจะดุสุมี่สุมี่ห่านี้เป็นไปไม่ได้ เพราะท่านชื่อเสียงกระเทือนทั่วประเทศไทย เฉพาะอย่างยิ่งเมืองอุดร อำเภอบ้านผือนี่มานาน

ท่านจะดุ จะขับไล่ไสส่งใครเฉยๆ นี่เป็นไปไม่ได้ เราจะต้องไปหาอาจารย์องค์นี้ เอาเราเป็นพยานเลย จะไม่เอาใครเป็นพยาน ท่านดุ ท่านดุเพราะเหตุผลกลไอะไร หรือท่านขับไล่ก็ให้ถูกเราว่าถูกขับไล่เพราะเหตุผลกลไอะไร ท่านดุแบบไหน ก็ให้เราเป็นคนได้ยินได้ฟังเองว่าท่านดุแบบไหน ตัดสินใจเลยทันที สามวันเท่านั้นนะ ไปพักอยู่ที่นั่น ที่หนองคายเป็นเวลาานพอสมควร แต่พอได้ทราบข่าวสามวันเท่านั้นละ ว่าท่านดุท่านเคร่งครัดมากทีเดียว ควรดูท่านดู ท่านไม่วัหน้าใคร ควรขับไล่ท่านขับไล่เลยพระ

แทนที่จะเป็นผลลบ ไม่ได้เป็นนะ กลับเข้าถึงใจๆ เออ องค์นี้ละจะเป็นอาจารย์ของเรา ท่านดุด่าไหนเราจะไปฟังด้วยหูของเราเอง ท่านขับไล่ก็ เอา ขับไล่แบบไหน ถ้าหากว่าท่านจะขับไล่เราก็ให้เราเป็นคนถูกขับไล่ ท่านขับไล่เพราะเหตุผลกลไอะไร นี้ละเป็นอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ชื่อเสียงโด่งดังขนาดนี้ท่านจะดุว่ากล่าว หรือขับไล่ไสส่งไปไหนโดยหาเหตุผลไม่ได้นี่เป็นไปไม่ได้ ตรงจุดนี้นะ เป็นผลบวกทันที อยู่ได้สามวันลาไปเลย

พอไปถึงอุดร เราจะไปสกลนคร ตอนนั้นคาร์ถจากอุดรไปสกลนคร เขาเก็บค่ารถสิบสลึง สองบาทสองสลึงเป็นสิบสลึง แล้วเรามีเงินบาทเดียว จะทำอย่างไร นี่อาตมามีเงินบาทเดียว อาตมาจะขอขึ้นรถไปด้วยได้ไหม ให้อาตมาลงที่ไหนอาตมาก็ลง อาตมามีเงินบาทเดียว ขอขึ้นไปชั่วระยะเพียงกำหนดของเงินนี้เท่านั้น อาตมาก็พอใจ พอว่าอย่างนั้น คนขับรถเขาก็ถึงใจเหมือนกัน เพราะฉะนั้นจึงถึงใจเรา โอ้ ท่านว่าขนาดนั้นแล้วเอาเถอะ รถคันนี้จะไปถึงนครพนม ท่านจะไปถึงไหนถึงกัน ถึงนครพนมได้รถคันนี้เงินบาทเดียวก็ตามเถอะ นิมนต์ขึ้นเลย บาทเดียวก็บาทเดียวแหละ ท่านจะไปนครพนมก็ไปได้ ถึงนครพนมเลย ว่าอย่างนั้นเราก็ขึ้นรถ

พอไปถึงสกลนครแล้วรถจอดแล้วลาเขาลง อ้าว ท่านไม่ไปนครพนมหรือ รถนี้จะไปนครพนม โอ้ย ไม่ไปละ ขอบบุญขอบคุณนะ เรามีเงินบาทเดียวให้ลงที่ไหนเราก็ลง ถ้าท่านว่าอย่างนั้นแล้วไปถึงไหนถึงกัน นครพนมก็ไป เงินบาทเดียวเท่านั้นแหละ ไม่สำคัญอะไรกับเงิน เราก็ไม่ลืมนี่มีเงินบาทเดียวขอขึ้นรถไปกับเขา เขาให้ลงที่ไหนก็ลง เพราะเรามีเงินบาทเดียว นี่เราก็ไม่ลืมนะ พอถึงนั้นไปพักวัดสุทธาวาส แต่ก่อนมันเป็นป่าเป็นดงจริงๆ นะ ที่ตลาดลาดเลในวัดสุทธาวาสเต็มไปหมดนั่นไม่มีบ้านคนเลย เป็นดงล้วนๆ

เพราะฉะนั้นจึงว่าวัดป่าสุทธาวาส เรียกว่าดงบาก ห่างจากสกลนครไปสองกิโล ไปบึงทาบที่สกลนคร ในแคว้นนั้นไม่มีหมู่บ้านคนแม้แต่หลังคาเรือนเดียว เป็นดง ล้วนๆ ปีเราไปปี ๒๔๘๔ เตี้ยวันนี้ก็อยู่กลางบ้านแล้ววัดสุทธาวาส จากนั้นเราก็ไปหาท่าน เลย ไปก็ชุ่มซำๆ อย่างวานั้นแหละ ก็เราไม่เคยเดินทางไป เรื่องรถเรื่องราอย่าไปถาม หามัน แม้แต่ทางถนนทางรถก็ไม่มี เป็นทางล่อทางเกวียนไป นี่ละที่เล่าให้ฟัง ไป กลางคืนมืดๆ ไปถามชาวบ้านเขา เขาบอกทางให้ไปทางนี้ เขาตามไปส่ง ทางนี้ตรงแนว ไปถึง เวลานั้นท่านย้ายมาจากนามน มาสร้างวัดใหม่อยู่บ้านโคก เราก็ไปตรงนั้นละ ท่าน อยู่บ้านโคกเวลานี้

เดินชุ่มซำๆ ไป จึงได้ไปเห็นศาลาท่าน ท่านเดินจงกรมอยู่ข้างๆ เราไม่เห็นนะ ท่านพักอยู่ที่ศาลา ศาลาหลังนี้ท่านกั้นห้องอยู่ ท่านสบายมากนะ ท่านอาจารย์มันสบาย มากที่สุด นั่นเป็นหลักธรรมชาติจริง ๆ เป็นธรรมชาติล้วนๆ เลย เราไปยืนดูศาลา ไปคำนึง คำนวน เอ้ ศาลาหลังนี้ถ้าหากว่าเป็นศาลา ครูบาอาจารย์ขนาดนี้ก็รู้สึกจะเล็กไปหน่อย ถ้าเป็นกุฏิกรรมฐานก็จะใหญ่ไปสักหน่อย มานี้ป๊า ไครมานี้ ท่านเดินจงกรมท่านยืนอยู่ มีดๆ เราก็ชุ่มซำๆ ไปคนเดียวมืดๆ

ไครมานี้ ทางนี้ก็บอกว่ากระผม บอกกลางๆ ว่ากระผม ท่านก็แผลออกมาเลย ไอ้ผมๆ นี่ตั้งแต่คนหัวล้านมันก็มีตรงที่มันไม่ล้าน ฟังซินะคำที่ไหน อันผมๆ นี่ตั้งแต่ คนหัวล้านมันก็มีผมตรงที่มันไม่ล้าน เราก็ปั๊บแก้ไขใหม่ กระผมชื่อพระมหาบัว เอ้อก็ว่า อย่างนั้นซิ เสียงดังเลยนะ ไม่ใช่ธรรมดา พระเดินจงกรมเจียบๆ ตื่นตื่นวิ่งออกมา ก็ว่า อย่างนั้นซิมันถึงจะรู้เรื่องรู้ราว อันนี้ผมๆ ท่านแห่แล้วนะที่นี้ะ อันผมๆ แม้แต่เด็ก มันก็มีผม เอาอีกแหละ อู๊ย ทำไมท่านพูดถูกเอานักหนา คนหัวล้านมันก็มีผม หาที่คำน ไม่ได้ ทำไมถึงพูดถูกต้องเอานักหนา

พอพลิกคำใหม่ว่ากระผมชื่อพระมหาบัว เอ้อ ก็ว่าอย่างนั้นซิ อันนี้ผมๆ ท่าน แห่เอานะ ตั้งแต่เด็กมันก็มีผม ยิ่งลงใหญ่เลยนะเรา แหม ทำไมท่านพูดถูกต้องเอา นักหนา นั่นแหละขึ้นไปหาท่าน ท่านถึงใส่เปรี้ยวๆ เลย เอาเป็นอย่างไรก็ให้เห็น ท่านจะ ดูขนาดไหนเราจะฟังเอง ด้วยเหตุด้วยผลทุกอย่าง ชับไล่ไล่ส่งให้ถูกเราเอง เราถูกจับไล่ เพราะเหตุผลกลไกอะไร อยู่กับท่าน ท่านก็ไม่ได้ดู ดูเรา ท่านก็พูดตามอัธยาศัยของท่าน แต่กลัวนะกลัวมากทีเดียว แต่เหตุผลเหนือ มันจะกลัวขนาดไหนไม่ยอมไปไหน เพราะ มันลงใจแล้วตั้งแต่ได้ยินที่แรกว่าท่านดูท่านด่าเก่ง

นี่ละอาจารย์ของเรา มันจับไว้แล้ว พอไปอยู่กับท่านก็อย่างว่าแหละ นิสัยท่าน เป็นอย่างนั้น ท่านพูดอย่างตรงไปตรงมาเลย เรื่องกลัวนะกลัวมาก แต่จะไปไหนไม่ได้ เราบอกว่านี่อาจารย์ของเรา หากว่าท่านยังมีชีวิตอยู่ที่นี่เราจะอยู่กับท่านตลอดไป แต่การ

ไปเที่ยวที่นั่นที่นี้ถือเป็นเรื่องธรรมดา แต่ถือว่าสถานที่อยู่ของท่านเหมือนว่าเป็นบ้านอยู่ของเราด้วย เราจะต้องกลับมา ก็อยู่ของท่านไปอย่างนี้ละ อยู่ไปฟังไป ท่านดูไปคอยฟังไป ปรับใจเข้าไปเรื่อย ภาวนาเข้าไปเรื่อย ปรับใจเข้าไปเรื่อย

ความดูของท่านดูเผ็ดร้อนเท่าไรยังมีแต่ธรรมดาธรรม หากความเป็นโลกเป็นสงสารกิเลสค้นหาไม่มีเลย มีแต่ความดูด้วยความเป็นธรรมๆ ฟังไปๆ ปรับตัวไปเรื่อย ๆ ที่นี้สรุปความลงแล้วความดูนั้นเป็นธรรมทั้งนั้น ได้ยินเสียงท่านก็ว่าก นั้นละธรรมจะออกแล้ว เหมือนกับฟ้ากระหึ่มบนเมฆ นี่ฝนจะตกแล้วนะ ห่าอะไรมารองเป็นลักษณะนั้น พอท่านกระหึ่มขึ้นมาดูขึ้นมา นี่ละธรรมจะออก ยอดธรรมจะออกจริงๆ เลย ดูเท่าไรธรรมยิ่งไหลออก มันอยู่ไปปรับไปๆ หากคำที่ว่าท่านดูมีที่ตรงไหน สุดท้ายไม่มี

ดูเท่าไรเด็ดเท่าไรธรรมะประเภทนั้นยิ่งถึงใจ ๆ จนลงใจ หากที่ต้องติไม่ได้เลย คำดูขนาดไหนเป็นธรรมดาเป็นธรรมล้วน ๆ เลย จึงลงใจทุกอย่าง คือท่านไม่ได้ดู เพราะเราไปหาเหตุผลจริง ๆ ว่าดูอะไร ท่านตำหนิตรงไหนถูกหมด ควรจะเด็ดจะเตี้ยขนาดไหนถูกต้องหมดเลย ผู้ที่ถูกตำหนิเป็นผู้ผิด ๆ ท่านไม่ได้ผิด ครั้นอยู่ไปนานไปๆ เวลาประชุมฟังเทศน์นี้พระเถระเตรียมพร้อม เหมือนกับเด็กหิวนม จะได้ดื่มนมกับแม่นั่นเอง ท่านจะประชุมเทศน์เหมือนกับได้ดื่มนม กระหึ่มยืมยืม

ที่นี้เวลาท่านเทศน์ธรรมดา เมื่อฟังไปๆ ท่านเทศน์ธรรมดาๆ นี้ธรรมะนี้ถึงนิพพานความบริสุทธิ์หลุดพ้น แต่ถ้ามีผู้ใดมีขัดข้องขึ้นหรือท่านเอะขึ้นมาในเวลานั้นธรรมะจะท่านจะฟังเลยนะ ฟังเลยเต็มเม็ดเต็มหน่วย จนเข้าใจได้ว่าถ้าวันไหนมีเหตุการณ์อะไรแล้วเราจะได้ฟังธรรมะอย่างถึงใจ ถ้าธรรมดาท่านเทศน์ถึงนิพพานก็ตาม แต่รู้สึกจะขาดอะไรๆ อยู่ เช่นอย่างเราจับประทานเหมือนจะขาดน้ำปลาอยู่ ถ้าท่านดูเปรี้ยงขึ้นมา หรือไม่ใช้อย่างนี้ เอาละ ฟังๆ ที่นี้หากคำดูไม่มีเลย ยอมรับร้อยเปอร์เซ็นต์ ไม่มี เด็ดเท่าไรดูเท่าไรมีแต่เรื่องธรรมออกล้วนๆ

ถ้าฟังธรรมดาไม่ยากฟัง ใ้เราก็นิสัยอย่างนี้ด้วยอยู่กับท่านนานๆ เข้า ฟังธรรมะประเภทธรรมดานี้ก็ดีแต่ยังไม่สนิทใจนัก ถ้าได้รับฟังแบบเอะอะนั่นละถึงใจก่อนฟังจึงต้องมีแง่ละที่นี้ เรานั้นละตัวคือๆ มาอยู่กับท่านนานเข้าไปๆ หากมีเงื่อนอะไรอันหนึ่งให้ท่านเอะใจหรือดูเรา นั้นละได้ฟังธรรมะถึงใจๆ ตอนนั้น สรุปจนกระทั่งท่านมรณภาพหาคำว่าดูไม่มี ดูแบบโลกไม่มี มีแต่เรื่องธรรมล้วนๆ เด็ดเท่าไรยิ่งเป็นธรรมถึงใจๆ

แล้วก็มาพิจารณาถึงบรรดาลูกศิษย์ลูกหาทั้งหลาย มันก็คงจะเรียนวิชาแบบนั้น มาลบลวดลายอาจารย์มันละทำพวกนี้ แต่ก่อนดูนี้ก็ล้วนนะ เดียวนี้มันไม่ได้กลัว ดูเท่าไร

มันยิ่งคลานเข้ามาๆ บอกให้ไปเรียนวิชาหมานะไปเรียนวิชาหมา หมามันยังไม่แรง ให้เรียนให้เด็ดกว่านั้น ฟาดให้มันเหยียบกันลั่นมาลั่นระนาวข้ามกันมา วิชานี้นะ มันก็ต้องได้ใช้วิชานี้อีกสอนลูกศิษย์ลูกหา ดูหรือไม่ดูมันไม่ได้สนใจ มันเป็นอย่างนั้น

นี่พูดถึงเรื่องธรรม ถ้าเป็นผู้มุ่งธรรมล้วนๆ แล้วไปหาพ่อแม่ครูจารย์มันหาที่ ต้องติไม่ได้เลย ไม่มี เต็ดเท่าไรธรรมะยิ่งเด็ดออกมา นั่นละรสแห่งธรรมที่ออกมาเด็ดๆ ถึงใจๆ เลย เราตั้งใจจะแก้กิเลสอยู่แล้วมันยิ่งฟุ้งๆ เลย หลักธรรมชาติท่านก็สิ้นกิเลสแล้ว จะเอาอะไรมาดู คำว่าดูเป็นกิเลส เมื่อสิ้นแล้วจะเอาอะไรมาเป็นกิเลสดูคน มันก็มีแต่ธรรมล้วนๆ ใจที่บริสุทธิ์แล้วจะทำอะไรให้โมโหก็ไม่มี คำว่าโมโหเป็นกิเลสก็สิ้นไปจากใจ เอาอะไรมาโมโห ก็มีแต่ฤทธิ์ของธรรมอำนาจของธรรมพุ่งออกมาแทนกิเลสเท่านั้นเอง เต็ดเดี่ยวเฉียบขาดเท่าไรยังมีแต่ธรรมล้วนๆ ออกมา ฟังแล้วมันถึงใจๆ นะ

นี่เราก็ตูตเราไม่ได้วัตรอย ใจดวงนั้นที่ท่านสอนด้วยความบริสุทธิ์ใจ จนกระทั่งท่านนิพพานจากไป ก็คือท่านเป็นพระอรหันต์องค์หนึ่งนั่นแหละ ไม่สงสัย หายสงสัยแล้ว ก็เดินตามรอยกันไป ตามรอยกันไป อันนี้มันก็เป็น ธรรมะก็เป็นเข้าสู่ใจๆ ฟาดเสียจนกระทั่งกิเลสขาดสะบั้นไปจากใจหมดแล้ว จะเอาอะไรมาโกรธ ก็ความโกรธเป็นกิเลสมันสิ้นไปแล้ว เอาอะไรมาดู ความดูความโกรธเหล่านี้เป็นกิเลสสิ้นไปแล้วจากหัวใจนี้ อะไรจะออกแทนมันก็มีแต่ธรรม ดูเด็ดขนาดไหนมีแต่ธรรมออก กิเลสหมดไปแล้วมันก็เป็นแบบเดียวกัน

เราพูดชัดๆ เราสอนใครก็ตาม เราไม่มีคำว่ากิเลสมาแฝงเลย จะดูคำว่ากล่าวหนักเบาเล็กน้อยเพียงไรจะเป็นธรรมล้วนๆ มันก็เลยมาเข้ากันได้กับเรื่องนี้แหละ เพราะฉะนั้นพวกนี้มันถึงได้มาลบลายเรา ลบลายก็ลบลายนะนี่ แม้ตั้งแต่เสียมันตายแล้วลายมันยังมีนะ ระวังให้ดีพวกนี้ อย่ามาลบลาย เสียมันตายแล้วลายมันยังมีอยู่ อันนี้คนนี่ไม่ตายอย่ามาลบลายนะ เดี่ยวหลงทิศไปนะจะว่าไปบอก เข้าใจหรือเปล่าพวกนี้นะ ฟังเสียงตุมตามๆ มันแย่งกันมา มันอะไรกัน ถึงต้องให้ไปเพิ่มวิชามาอีก เอาให้เหยียบกันลั่นระนาวมา ข้ามหัวกันมามันจะถึงพริกถึงขิง เข้าใจไหม วิชายังไม่ถึงขั้นนั้น สอนให้ไปถึงขั้นนั้นต่อไป ให้ถึงขั้นเหยียบกันระเนระนาดวิ่งไปลั่นลูกคลุกคลานมาแล้ว ชี้แตกเหี่ยวราดตามถนนมาจะถึงใจ เข้าใจไหมล่ะพวกนี้ มันอะไรกัน ฟังเสียง พอได้ยินเสียงว่ามาแล้ว เสียงมันลั่นมาเลย มันวิ่งแข่งกันมา

นี่เรียกว่าธรรมกับใจ กิเลสนี้เป็นเจ้าอำนาจอยู่ในใจ ออกไปอะไรกิเลสจะออกหน้าๆ เพราะมันมีอำนาจเหนือธรรม เวลาธรรมยังไม่มีในใจจะมีแต่กิเลสออก อยู่เฉยๆ จะสุขุมคัมภีร์ภาพขนาดไหน ส่วนกิเลสมันจะหมุ่นอยู่ภายในมัน เรียกว่ามันสมอยู่ภายใน พอได้โอกาสมันออกมันก็เป็นกิเลสล้วนๆ ไปเลย ว่าดูจริงๆ โกรธจริงๆ

เพราะอำนาจของกิเลส เพราะกิเลสมันออก ทีนี้เวลาชำระไปจนกระทั่งกิเลสสิ้นไปจากใจแล้ว ตัวไหนที่จะมาให้โกรธในใจไม่มี ถึงจะเป็นขนาดไหนก็ไม่มี เพราะเหตุใด เพราะมันหมดแล้วจะเอาอะไรมา

ทีนี้อะไรที่มีที่แทนกันก็มีแต่ธรรมออก เพราะธรรมมีอำนาจเต็มที่แล้ว มีแต่ธรรม จะดูจะเด็ดเดี่ยวขนาดไหนเป็นเรื่องของธรรมล้วนๆ ออกมาๆ เพราะกิเลสไม่มีจะออกแล้ว ครูบาอาจารย์ท่านผู้บริสุทธิ์ถึงจะแผดขนาดไหนก็มีแต่เสียงอรรถเสียงธรรม รสของอรรถของธรรมเท่านั้น รสของกิเลสไม่มี เพราะสิ้นไปแล้วจากจิตใจท่าน นี้ละธรรมเราบำเพ็ญลงไป บำเพ็ญลงไป เวลากิเลสหนาแน่นอยู่ที่ไหนมีแต่ความทุกข์ ความทรมาน จะอยู่แบบสุขุมคัมภีรภาพก็มีแต่กิริยาภายนอกเฉยๆ ส่วนภายในเป็นฟืนเป็นไฟเผาหัวอกอยู่นั้นแหละ

ทีนี้พอเอาอันนี้ออก เอาอันนี้ออก ค่อยจางไปๆ ธรรมค่อยส่งผ่าเผยขึ้นมา ภายในใจ ความชุ่มเย็นของใจก็มี อยู่ที่ไหนก็มี ชุกหัวนอนที่ไหนก็ได้สบายไปเลยเมื่อธรรมมีในใจ แต่ถ้ากิเลสมีในใจไม่ได้นะ มันเหมือนกับหมาขี้เรื้อน หมาเป็นแผลที่หลัง มันคอมัน หมาเป็นแผลเป็นอย่างไร ถูกนอนเจาะนอนไชอยู่บนหลัง ไปอยู่ที่ไหนก็ไม่สบาย ไปอยู่บนบกก็นอนเจาะนอนไชอยู่ในนั้น ไปอยู่ในน้ำก็ไม่สบาย อยู่บนบกก็ไม่สบาย นอนอยู่ก็ไม่สบาย นั่งก็ไม่สบาย ไปที่ไหนนอนเจาะนอนไชให้เจ็บปวด แสบร้อนหรือรำคาญอยู่ตลอดเวลาเลย

ทีนี้พอเอาหนอนนี้ออกหมดแล้ว หมาตัวนั้นก็หายจากแผลที่นอนเจาะนอนไช นอนอยู่ที่ไหนสบายหมด หนอนนี้หมายถึงกิเลสมันเจาะมันไชอยู่ในหัวใจเรา เราเหมือนกับหมาตัวหนึ่ง ใจเหมือนกับใจหมาตัวหนึ่ง กิเลสเจาะไชอยู่ในนั้น อยู่ที่ไหนก็หาความสะดวกสบายไม่ได้ อันนี้มีในพระไตรปิฎก อยู่ที่ไหนไม่สบาย ลงน้ำไม่สบาย ไปบนบกไปนอนที่ลับที่แจ้งที่ไหนก็ไม่สบาย แต่พอรักษาแผลที่นอนเจาะนอนไชนั้น หนอนออกหมดแล้วที่นี้หาย อยู่ที่ไหนสบายหมด พอกิเลสประเภทต่างๆ ที่มันเจาะมันไชอยู่ในหัวใจของเราค่อยหมดไปๆ จนหมดโดยสิ้นเชิง อยู่ไหนสบายหมดเลย

นั่นละหมาตัวนั้นละ ใจดวงนั้นแหละที่เป็นแผล เอาแผลออกหมด คือกิเลสนั้น ละเป็นแผลเจาะไชอยู่ในนั้น ออกหมดแล้วอยู่ไหนสบายหมดเลย นี่ละท่านถึงเรียกว่าผู้หายจากโรคคือกิเลสทั้งหลายแล้วอยู่ไหนท่านสบายหมด ไม่มีคำว่าที่นั่นไม่สะดวก อันนี้ไม่สะดวก ไม่ว่าที่อยู่ทีลับที่นอนที่ไหนสบายหมด เพราะใจสบายแล้ว เรื่องเหล่านั้นเป็นเรื่องเล็กน้อย แล้วก็เข้ากันได้ด้วย ร่างกายนี้ไม่ใช่ชีวิตพิเศษอะไร ก็ธาตุสี่ดินน้ำลมไฟ บรรจุไว้ซึ่งของสกปรกเต็มเนื้อเต็มตัว แล้วจะไปหาปลูกสร้างอะไร หาสิ่งใดมาประดับประดาให้มันสดสวยงดงามขึ้นอีกในศพคนเป็นนั้น

มันก็เป็นศพคนเป็นอยู่นั้นเต็มตัว ยกขึ้นไปอยู่หอปราสาทราชมณเฑียรก็คือเอาศพคนเป็นขึ้นไปไว้ จะสวยงามที่ตรงไหน เป็นที่ส่งเสริมให้ศพคนเป็นนี้ดีขึ้นได้ที่ตรงไหน มันไม่ดี เพราะมันเป็นสภาพนี้ จะตกแต่งให้สวยงามขนาดไหน สวยงามแต่สิ่งภายนอก ตัวของเราผู้จะไปบรรจุหรือจะไปอยู่ที่นั่นก็หาความสวยงามไม่ได้ ก็คือศพคนเป็นนั่นเอง นี่ละท่านผู้รู้เท่าทันทุกอย่าง บรรดาภิเลสทั้งหลายที่พาให้ตกแต่งอันนั้นไม่ดีอันนี้ไม่ดี นี่คือภิเลสนะ อันนั้นไม่สวยอันนี้ไม่งาม ตกแต่งให้สวยให้งาม ไม่ได้ดูตัวของเราผู้เป็นตัวการนี้มันงามหรือไม่งาม ถ้าดูตัวนี้มันเป็นสภาพเช่นนี้แล้วทุกสิ่งทุกอย่างก็สร้างขึ้นพออยู่พอไปพอหลับนอนอน จะกินอะไรก็กินไป เพราะสภาพนี้ไม่ได้เลิศเลอกว่าสิ่งเหล่านั้น

ที่นี้ต่างอันต่างเสมอกันแล้ว เหมือนกันแล้วมันก็อยู่ได้สบาย ท่านนอนได้สบาย รมไม้ก็ได้ ที่ไหนก็ได้ การอยู่การกินท่านกินได้สบาย เพราะสภาพมันเป็นเหมือนกัน เข้ากันได้กับธาตุชั้นนี้ซึ่งเป็นศพคนเป็นนี้ ท่านจึงสบายๆ ท่านไม่ไปหาสร้างนั่นสร้างนี้ หูรหาวุฬาเป็นบ้าทั้งเป็นอยู่อย่างนี้เหมือนพวกเรา สร้างอะไรขึ้นมาก็ศพคนเป็นนี้จะขึ้นไปอยู่แล้วมันสวยงามที่ไหน นี่ละภิเลสหลอกคนให้ตกให้แต่งให้สดสวยงดงามทุกสิ่งทุกอย่าง อะไรมาประดับประดา ก็เพราะสิ่งเหล่านี้มันสกปรก จึงต้องได้หาสิ่งมาลบล้างมากลบมันไว้ มาปิดมันไว้ไม่ให้มันแสดงความอุจาดบาดตาจนเกินไป

ที่นี้เราทำมันเลยเถิดไปชื่อว่าให้สวยให้งาม ไอ้เราก็เป็นตัวอสุภะอสุภัง ทุกข์ อนิจจัง อนตตา เป็นตัวศพอยู่แล้ว มันจะเป็นเทวดามาจากไหน มันก็แบบเดียวกัน ที่นี้โลกไม่รู้ จึงตกแต่งกันเป็นบ้าไปหมดเลย บ้านหลังหนึ่งๆ ตกแต่งขนาดไหน ให้สวยให้งาม ทั้งตกแต่งในนั้นทั้งตกแต่งภายนอก ตกแต่งทุกแห่งทุกหน บรรดาที่ศพทั้งเป็นนี้จะไปเกี่ยวข้องกับอะไรต้องตกแต่งนั้นให้เรียบร้อย ให้พอดูได้ๆ สวยงามๆ แต่อันนี้มันเป็นอย่างนั้นแหละ นี่มันต่างกันอย่างนั้นนะ

เพราะฉะนั้นท่านผู้ที่มีธรรมในใจ ท่านจึงไม่ยุ่งกับสิ่งภายนอกมากยิ่งขึ้นกว่าที่จะปรับปรุงภายในใจ ชำระสิ่งสกปรกภายในจิตใจ คือภิเลสนี้ออกโดยลำดับลำดับแล้วใจก็ค่อยสบายๆ ไม่กังวลกับความเป็นอยู่ปวดย อยู่ที่ไหนท่านอยู่ได้ กินอะไรท่านกินได้ไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งภิเลสขาดสะบั้นไปหมด อยู่ได้หมด อยู่ไหนอยู่ได้ อาหารประเภทใดกินได้ทั้งนั้น ๆ เพราะเป็นสิ่งที่ควรแก่กันอยู่แล้วที่จะอยู่จะกินจะหลับจะนอนกับสิ่งเหล่านี้ ไม่มีอะไรป็นเกลียวกัน พอดี

นั่นละท่านวางสภาพลงสู่อันเดียวกัน ร่างกายนี้กับสิ่งภายนอกก็เป็นสภาพอันเดียวกัน อยู่ด้วยกันได้ทั้งนั้น อยู่ไหนอยู่ได้ นั่น จิตใจที่ถึงขั้นพอตัวแล้วเป็นอย่างไรวางสภาพไว้ตามหลักความเป็นจริงอยู่ได้หมด อะไร ๆ สบายหมด ๆ ท่านจึงไม่ยุ่ง

เหมือนหมาเกาหมัดตั้งพวกเรา พวกเรานั้นเหมือนหมาเกาหมัด ไปที่ไหนเกา อันนั้นไม่ตีอันนี้ไม่ตี หาดกแต่งตั้งแต่สิ่งภายนอก จิตใจที่เป็นพื้นเป็นไฟเป็นส่วนเป็นถานนั้น แทนที่จะชำระล้างหรือดับมัน ไม่ยอมดับ ให้มันลอกไป หาแก้ไขที่นั่นไม่ตีที่นี้ไม่ตี หัวใจที่มันเลวที่สุดไม่ดูเลย

โลกจึงหาที่ยึดที่เกาะไม่ได้ โลกอันนี้กว้างขนาดไหนสามแดนโลกธาตุ เป็นแบบเดียวกันหมด แต่ไม่มีใครที่จะมาชำระล้างมัน เพราะไม่มีธรรม ก็มีแต่กิเลสพาก้าวพาเดินมันก็เดินไปแบบนี้ละ อะไรก็ไม่พอ อะไรก็ไม่พอ ตายทิ้งเปล่าๆ ก็ไม่พอ นั้น ลงธรรมเข้าไปแบบนี้พอๆ อยู่ไหนอยู่ได้สบายไปหมด แล้วก็ไม่ต้องกังวลในสิ่งที่ไม่จำเป็น พากันจำเอานะ

อย่างทีหลงปุ้มท่านไปอยู่ที่ไหนอ่านได้หมดทันทีเลย ไปอยู่ที่ไหนท่านไปกินห้องศาลาอยู่เท่านั้น จะมาปลูกกุฎิมาปลูกหาอะไร อันนี้มันก็ตีอยู่แล้ว เท่านั้นพอเท่านั้นพอตลอด เพราะท่านวางตัวกับสิ่งเหล่านี้ทั้งหมด ธาตุชั้นธกับสิ่งเหล่านี้พอเหมือนกันแล้ว จะไปหาวิเศษวิโสจากไหนมาอีกให้มันอยู่นะ ให้มันไปอยู่ไหนมันก็แบบเก่า ท่านก็ให้อยู่ตามสภาพที่เหมาะสมกัน ภายนอกกับภายในก็เป็นธาตุเป็นสมมุติด้วยกันให้อยู่ด้วยกันไปเท่านั้น จิตใจสว่างมาแล้วอยู่ไหนสบายหมด

จิตใจที่สว่างไปแล้วอยู่ไหนไม่มีความเศร้าหมองนะ จำอยู่ตลอดเวลา เอาเข้ากองมูตรกองคูก็ไปจำอยู่ในกองมูตรกองคู จิตใจที่สว่างแล้วเลศเลอแล้วอย่าเข้าใจว่า จะมัวหมองไปตามมูตรตามคูนะ ไม่มี จำอยู่นั้น เอาเข้าในกองมูตรกองคูอยู่ใต้ดินก็สว่าง เอ้าขึ้นบนบกบนฟ้าอากาศสว่างไปหมด จิตที่สว่างเต็มตัวแล้วเป็นอย่างนั้น แม้ที่สุดจับชุกเข้าไปในกองมูตรกองคูก็สว่างอยู่ในกองมูตรกองคู นั้น เป็นอย่างนั้น ต่างกันอย่างนี้นะจิต จึงขอให้พากันเหลียวแลดูจิตใจบ้างซิ

โลกอันนี้โลกไขว่คว้า ไม่มีหลักมีเกณฑ์ทั่วแดนโลกธาตุ ดูแล้วน่าสลดสังเวชนะ มันสลดสังเวชจริงๆ คือไม่มีที่เกาะ คว่านั้นคว่านี้ อะไรก็ว่าดี อะไรก็ว่าดี คว่าแล้วพังทั้งนั้น สิ่งที่ได้ก็มีแต่ความหมตหวังๆ อย่างนั้นละโลก เรื่องหาอะไรหา ได้มาสักเท่าไรก็ได้มา ถ้าไม่ใช่ทางแล้วหาเท่าไรก็ตายทิ้งเปล่าๆ ต้องหาธรรม ศาสนาพุทธของเราเป็นศาสนาที่เลศเลอควรแก่จิตใจของเราที่เป็นนักรู้แล้ว ให้นำมาประดับจิตใจของเราจะได้สว่างขึ้นมา สว่างขึ้นมา แล้วจะได้เห็นจิตใจของตัวเองว่าเป็นของสำคัญ เป็นของเลศเลอ ดีเป็นลำดับลำดับไป

ไม่เหมือนคนที่ไม่เสาะแสวงหาอรรถหาธรรมเลย หาแต่ด้านวัตถุ ตายทิ้งเปล่าๆ ไม่มีใครสมหวัง ผิดหวังกันทั้งนั้นแหละ ถ้างเสาะแสวงหาอรรถหาธรรม ความดีงามให้จิตใจได้อยู่ได้อาศัยกับอรรถกับธรรมแล้วสบายไปโดยลำดับลำดับ จนกระทั่งสบาย

สุดท้าย ไม่มีอะไรเข้ามาเกี่ยวข้องพัวพันเลย นั่นท่านผู้บริสุทธิ์ เพราะฉะนั้นท่านอยู่ที่ไหนท่านอยู่ได้สบายๆ ก็หัวใจพอแล้วอยู่ได้ทั้งนั้นแหละ ให้พากันจดจำเอานะ ให้ฝึกจิตใจเป็นของสำคัญ

โลกนี้ไม่มีที่ปล่อยที่ว่างละ นอกจากปล่อยวางลงกับอรรถกับธรรมเท่านั้น นี่จะเป็นที่ร่มเย็นเป็นสุข พอชุกหัวนอนได้เป็นอย่างน้อย มากกว่านั้นก็สง่างามเป็นลำดับแล้วจะเห็นใจของเรานี้เป็นของสำคัญทีเดียว ถ้ามีธรรมแทรกเข้าไปบีบใจจะสำคัญขึ้นมาทันที ถ้ามีแต่กิเลสพันอยู่ตลอดเวลาแล้วจะไม่มีอะไรดีในโลก หาอะไรมาประดับประดาตกแต่งกิเลสตัวที่ไม่ดีมันก็จะตำหนิมันว่าไม่ดีๆ วิ่งไปตามมัน ตายทิ้งเปล่าๆ ไม่เกิดประโยชน์อะไร หาที่ยึดที่เกาะไม่ได้ โลกนี้เป็นโลกไขว่คว้ามากที่สุดเลย เอาธรรมจับมันเห็นหมดนี่จะว่าไง ถึงกาลเวลาพูดพูด ก็มันเห็นอยู่จริงๆ จะให้ว่าอย่างไร แล้วมันจะเชื่อใครง่าย ๆ ละ ถ้าลงได้ประจักษ์กับหัวใจดวงนี้แล้วไม่ต้องไปหาใครมาเป็นพยาน มันจำอยู่นั้น ใครจะมาลบล้างแบบไหนๆ ก็เห็นกลมายาของกิเลสที่มัลลล้างธรรมไปเสียทั้งนั้นๆ แล้วจะไปหลงกลของกิเลสได้อย่างไร ท่านจึงไม่หลง

ให้พากันอดทนนะ ให้สั่งสมความดีงาม การทำบุญให้ทานเมื่อมีอยู่แล้วอย่าตระหนี่ถี่เหนียว นี่คือทางเดินเพื่อความพ้นทุกข์ อนาคตของเราไปข้างหน้า ความเป็นผู้มีศีลมีธรรมมีการทำบุญให้ทานนี้จะไม่อดอยากขาดแคลน เหลือเพื่อไปตลอดๆ จนกระทั่งส่งเราถึงที่สุดวิมุตติพระนิพพาน การบุญการกุศลที่เราให้ทานไปนี่จะเป็นเครื่องสนับสนุนเรา เป็นอาหารเครื่องเสวยต่อไปจนกระทั่งถึงนิพพาน ไม่พ้นจากการทำบุญให้ทานนะ อันนี้เป็นสำคัญ ส่งเราตามสายทางๆ ไปตลอดให้สงบร่มเย็นสมบูรณ์พูนผลไปตลอด จากนั้นก็ส่งให้ถึงพระนิพพาน ก้าวเข้าสู่สุดท้ายก็คือจิตตภาวนาเป็นท่านบใหญ่ที่จะรวมแห่งธรรมทั้งหลายเข้าสู่ใจนั้นแล้วดีดฝั่งเลย

ให้ระดับประดาตกแต่งแก้ไขจิตใจนี้บ้าง ซึ่งเวลานี้กำลังขุ่นมัวมากที่สุดทีเดียวจนมืดตื้อ ผู้ที่มืดตื้อที่สุดมันมีมากต่อมากเวลานี้ในโลกเรา เป็นผู้ใหญ่โตที่กิเลสเสกสรรปั้นยอว่าให้เป็นเจ้าเป็นนาย เป็นผู้มีอำนาจบาตรหลวงเท่าไรๆ ยิ่งส่งเสริมกิเลสให้มันพองตัวขึ้นไป แล้วสุดท้ายเจ้าของก็พัง จะให้กิเลสพาขึ้นสวรรค์ชั้นพรหมไม่มีทาง แต่พาให้จมมันไม่ผิด ให้พากันจำ เอาละเทศน์เพียงเท่านี้พอ

รับฟังรับชมพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.Luangta.com หรือ www.Luangta.or.th

และรับฟังจากสถานีวิทยุสวนแสงธรรม กรุงเทพฯ และสถานีวิทยุอุดร

FM 103.25 MHz